

דְּנָשִׁיב בָּהּ תַּפְאֲרַת יִשְׂרָאֵל אִיהִי בְּכַנְפֵי רִיאָה, וְדָא אִיהוּ וְתוֹרָה אֹר, דְּנָהִיר בָּהּ דָּא שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה נְשֻׁמַּת חַיִּים, דְּנַחְתָּא מִן מוֹחָא לְאַנְהָרָא לֹון בְּלַבָּא.

מאי נ"ר נפשא רוחא, דנפשא איהי פתילה
 (נ"א על שם דאיהי שותפא דגופא), רוחא דא זיתא, נשמתא נר יהו"ה נשמת אדם (משלי ב כו). אדם דאיהו אור נר, נהיר ביה אוריותא דבכתב, ונשמתא דאיהי נר נהיר בה מצוה, ובזמנא דלא נהירין בה אור וגר אתמר בנשמתא אל תראוני שאני שחרחרת (שיר א ו), ואתמר באדם (ישעיה נג) אלביש שמים קדרות), ומאי נ"ר נפשא רוחא, נ' נפשא ר' רוחא, לְקַבֵּל תֵּלַת קִטְרִין אֵלִין, אֵינֹון תֵּלַת גְּוֹנִין, אֶשָּׂא אוֹכְמָא חוּרָא וְתַכְלָתָא, מָאן דְּנָטִיר נֵר יְהו"ה נְשֻׁמַּת אָדָם בְּאוֹרֵייתָא, בְּפִקוּדֵין דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, לֹא שְׁלִיט עָלֶיהָ נִירָא דְגִיּהָנָם, וְדָא אִיהוּ כְּבִד וּמְרָה וּטְחוּל, כְּבִד אֶשָּׂא סוּמְקָא, מְרָה אֶשָּׂא יְרוּקָא, טְחוּל אֶשָּׂא אוֹכְמָא, יוֹתֵרַת הַכְּבִד כְּלָלָא דְכֻלְהוּ, תַּכְלַת חֲשׂוּדָא.

וְתַכְלַת דְּצִיצִית מְצוּהָ, וְתַכְלַת לֵית בְּסִטְרָא אַחְרָא, בְּגִין דְּאִיהוּ דוּמָה לְכֹרְסִיא יִקְרָא, גְּוֹנִין דְּשִׁרְגָא אֵינֹון לְבוּשִׁין לְנֵר יְהו"ה נְשֻׁמַּת אָדָם, גְּוֹן אוֹכְם דְּאִיהוּ טְחוּל, כַּד מְתַלְבַּשְׁת תַּמָּן נַפְשָׂא בְּחוּבִין, אִיהִי אִמְרַת (שיר א כ) אַל תְּרַאוּנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֲרֵת, שְׁחַרְחֲרֵת בְּקִדְרוּתָא דְּבָנִי, בְּדוּחְקָא דְּלֵהוֹן בְּעֵנִיוֹתָא דְּלֵהוֹן, קִדְרוּתָא וְלִיצְנוּתָא וְעֵנִיוֹתָא מְטְחוּל נַפְקָא, כַּד נְשֻׁמַּתָּא אִסִּירָא בָּהּ בְּגִלוּתָא, וְדָא אִיהוּ (משלי ל כג) וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירָתָהּ, וּבִהּהוּא זְמָנָא טְחוּל שׁוּחַק, וְלִזְמָנָא דִּיִּיתִי מְלַכָּא מְשִׁיחָא לְנִטְלָא נוֹקְמָא מְטְחוּל דְּאִיהִי שִׁפְחָה, (תהלים ב ד) יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק, יִשְׁחַק אִיהוּ בְּאִבּוּדָא דְּלֵהוֹן, כְּמָה דְּאֵת אִמְר (משלי יא ו) וּבְאִבּוּד רְשָׁעִים רָנָה.

כְּלוּלָה מְעֵשֶׂר, וְהִיא נֵר מְצוּהָ, וְהַרְוִיחַ שְׁנוּשְׁבַת בָּהּ תַּפְאֲרַת יִשְׂרָאֵל, הִיא בְּכַנְפֵי רִאָה, וְזֵהוּ וְתוֹרָה אֹר, שְׂמֵאִירָה בָּהּ, זֵו הַשְׂכִּינָה הַעֲלִינָה נְשֻׁמַּת חַיִּים, שְׁיֹרְדַת מִן הַמָּח לְהֵאִיר אוֹתָם בְּלַב.

מַה זֵה נֵר? נִפְשׁ רִוּחַ. שְׁהַנְפֵשׁ הִיא פְּתִילָה, (על שם שהיא שותפה בגוף) וְהַרְוִיחַ זֵה הַזִּיַּת. הַנְּשֻׁמָּה, נֵר יְהו"ה נְשֻׁמַּת אָדָם. (אדם שהוא אור נר, מאירה בו תורה שבכתב, והנשמה שהיא נר, מאירה בה מצוה, ובזמן שאין מאירים בה אור נר, נאמר בנשמה אל תראני שאני שחרחרת, ונאמר באדם אלביש שמים קדרות). וְמָה זֵה נֵר? נִפְשׁ רִוּחַ, נֵר נִפְשׁ, ר' רוח, כְּנִגּוּד שְׁלֵשֶׁת הַקְּשָׁרִים הִלְלוּ הֵם שְׁלֵשָׁה גְּוִינִים, אֶשׁ שְׁחוּרָה, לְכַנָּה וְתַכְלָתָא. מִי שְׁשׂוּמֵר אֵת נֵר יְהו"ה נְשֻׁמַּת אָדָם בְּתוֹרָה, בְּמְצוּוֹת עֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, לֹא שׁוּלְטַת עָלָיו אֶשׁ הַגִּיּוֹנָם, וְזֵהוּ כְּבִד וּמְרָה וּטְחוּל. הַכְּבִד אֶשׁ אֲדָמָה, הַמְרָה אֶשׁ יְרוּקָה, טְחוּל אֶשׁ שְׁחוּרָה, יוֹתֵרַת הַכְּבִד הַכְּלָל שֶׁל כָּלֵם, תַּכְלַת חֲשׂוּכָה.

וְתַכְלַת שֶׁל צִיצִית - מְצוּהָ, וְתַכְלַת, אֵין בְּצַד הָאֲחֵר, מִשׁוּם שֶׁהִיא דוּמָה לְפִסָּא הַנְּכַבֵּד, צְבָעֵי הַנֵּר הֵם לְבוּשִׁים לְנֵר יְהו"ה נְשֻׁמַּת אָדָם. צְבָע שְׁחֹר, שֶׁהוּא טְחוּל, כְּשִׁמְתַלְבַּשְׁת שֵׁם הַנְּפֵשׁ בְּחֻטְאִים, הִיא אוֹמְרַת אַל תְּרַאֲנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֲרֵת, שְׁחַרְחֲרֵת בְּקִדְרוּת שֶׁל בְּנֵי, בְּדַחַק שְׁלָהֶם, בְּעֵנֵי שְׁלָהֶם. קִדְרוּת וְלִיצְנוּת וְעֵנִיוֹת יוֹצְאִים מְטְחוּל, כְּשִׁנְשֻׁמָּה אִסוּרָה בָּהּ בְּגִלוּת, וְזֵהוּ וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירָתָהּ, וּבְאוֹתוֹ זְמָן טְחוּל שׁוּחַק, וְלַעֲתִיד שְׂיָבֵא הַמְּלֹךְ הַמְּשִׁיחַ לְטַל נְקָמָה מִהַטְּחוּל, שֶׁהִיא שִׁפְחָה, יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק, הוּא יִשְׁחַק בְּאִבּוּד שְׁלָהֶם, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר וּבְאִבּוּד רְשָׁעִים רָנָה.

רנ"ה הוא הנ"ר, איהו נה"ר יוצא מעדן, ומאי ניהו מצות עשה ומצות לא תעשה פחושפון נה"ר, נוי"ן ה"א רי"ש, ואיהי הנר המאיר לאדם, ועל זה, באבד רשעים רנ"ה, ובאותו זמן הטחול ששוחק נאבד, ואז יתקיים אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה ודאי, ואז לא יכבה בלילה נרה, בגלל שטעמה כי טוב סחרה, ובאותו זמן מתתקנת ירושלים שיהיא הלב, הלב הוא לה"ב המזבח, יכפ"ה בחשפון הל"ב, לה"ב הבל, לא יכבה בגלות שהוא לילה, ונכנית על ידי הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר בונה ירושלים יהו"ה. (מי ששומר נר יהו"ה נשמט אדם במצוות עשה ולא תעשה, לא שולטת עליו אש הגיהנם, שהוא כבד מרה וטחול).

ועוד, מרה טחול וכבד, הן גלות לנשמה ורוח ונפש, שהיא שכניה, כשגלתה בכבד, נאמר באיברים, שהן העם הקדוש, החיל שלה, תכבד העבדה על האנשים. כשגולה במרה נאמר בה וימררו את חיייהם. כשגולה בטחול נאמר בה ולא שמעו אל משה מקצור רוח, (שהיה בבטנה, ומעבודה קשה שהיתה בטחול), והיו צועקים לקדוש ברוך הוא ממנה, זהו שפתוב מבטן שאול שועתי שמעת קולי, ונאמר בהם ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה. והנשמה בגלות האחרונה נאמר בה ותגל מרגלותיו ותשכב, שוכבת לעפר. אוי לאדם שנשמתו יורדת תחת רגליו, שפאותו זמן נאמר במזלו נפלה לא תוסיף קום, ואין לו עליו והתעלות אלא כיד הקדוש ברוך הוא, שהולך השם הקדוש לימין ומקים אותה.

רנ"ה איהו הנ"ר, איהו נה"ר יוצא מעדן, ומאי ניהו מצות עשה ומצות לא תעשה פחושפון נה"ר, נוי"ן ה"א רי"ש, ואיהי הנר המאיר לאדם, ועל דא באבד רשעים רנ"ה, ובההוא זמנא הטחול דשוחק אתאביד, ואז יתקיים (תהלים קכו ב) אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה ודאי, ואז (משלי לא יח) לא יכבה בלילה נרה, בגין (שם) דטעמה כי טוב סחרה, ובההיא זמנא מתתקנא ירושלים דאיהי לבא, לבא איהו לה"ב המזבח, יכפ"ה בחושפון הל"ב, לה"ב הבל, לא יכבה בגלותא דאיהי לילה, ואתבניאת על ידא דקודשא בריך הוא, כמה דאת אמר (תהלים קמו ב) בונה ירושלים יהו"ה, (מאן דנטיר נר יהו"ה נשמט אדם בפקודין דעשה ולא תעשה, לא שליט עליה נורא דגיהנם, דאיהו כבד מרה טחול).

ועוד מרה טחול כבד, אינון גלותא לנשמתא ורוחא ונפשא, דאיהי שכונתא פד גלת בכבד, אתמר באברים דאינון עמא קדישא חילתא דילה, תכבד העבודה על האנשים (שמות ה ט), פד גלת במרה אתמר בה (שם א יד) וימררו את חיייהם, פד גלת בטחול אתמר בה (שם ו ט) ולא שמעו אל משה מקצור רוח (דיתהו בבטנה, ומעבודה קשה דתהו בטחול), והו צווחין לקודשא בריך הוא מנה, הדא הוא דכתיב (יונה ב ג) מבטן שאול שועתי שמעת קולי, ואתמר בהון (שמות ב כג) ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה, ונשמתא בגלותא בתראה (דף נ ע"א) אתמר בה (רות ג ז) ותגל מרגלותיו ותשכב, שכיבת לעפרא, ווי ליה לבר נש דנשמתי נחיתת תחות רגלוי, דבההוא זמנא אתמר במזליה (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום, ולית ליה עלוי וסלוק אלא בידי דקודשא בריך הוא, דאזיל שמא קדישא לימינא ואוקים לה.